

THÁI THUỘNG CẢM ỨNG THIÊN

Tập 80

Chủ giảng: Lão pháp sư Tịnh Không

Địa điểm: Tịnh tông Học hội Singapore

Thời gian: 15/08/1999

Viết dịch: Ban biên dịch Pháp Âm Tuyên Lưu

Chư vị đồng học, chào mọi người! Hôm qua giảng đến “*thi ân bất cầu báo, dĩ nhân bất truy hối*” (làm ơn không cầu báo, cho người không hối tiếc). Hai chữ “thi ân” chúng ta phải chú ý, thi ân là bố thí ân đức, làm thiện với người. Trong các buổi giảng chúng tôi thường nói, luôn là phải giữ tâm thuần thiện, ý nghĩ thuần thiện, niệm niệm suy nghĩ cho người khác, đây là bố thí ân đức. Bố thí ân đức là cách nghĩ, cách nói thông thường, nếu như bản thân chúng ta vẫn còn có một ý niệm bố thí ân đức là sai rồi. Sai ở đâu? Chúng ta đã chấp tướng, chấp tướng thì không viên mãn, chấp tướng là nhân thiện ở trong tam giới lục đạo, không tương ứng với tánh đức. Đạo lý này rất sâu, rất rộng, người học Phật không thể không biết, nếu bạn không biết thì bạn không đạt được tâm thanh tịnh. Quý vị phải biết, tâm thanh tịnh mới là chân thiện, là đại thiện.

Hôm qua, chúng tôi tham gia đại hội biểu dương các bà mẹ vĩ đại của Hồi giáo, chúng tôi không biết trong buổi lễ này lại quy tụ nhiều quan chức lớn. Có ba vị bộ trưởng, có sự tham dự của tiền tổng thống Singapore và ứng cử viên tổng thống sắp tới là ông Nathan cũng tham dự, còn có một số đại sứ của Đại sứ quán các nước, chúng tôi trò chuyện ở trong phòng khách quý. Họ gặp tôi đều rất hoan hỷ, họ hỏi tôi, họ nói họ xem thấy tôi rất trẻ, hỏi tuổi tác của tôi, sau đó hỏi tôi làm sao giữ gìn được sức khỏe như thế? Tôi bèn nói với họ: “*thanh tâm quả dục*”. Thanh tâm quả dục không phải là không làm việc, việc gì cũng làm, làm rất nhiệt tâm, làm rất nỗ lực hết lòng, làm bằng cách nào? Không chấp tướng, tận lực mà làm. Nếu làm mà niệm niệm không quên, điều này không được. Tôi giảng thanh tâm quả dục, giảng buông xuống vọng tưởng, chấp trước, họ nghe xong đều hiểu; nhưng khó, không dễ làm được.

Nói thật ra có gì khó đâu? Khó ở chỗ là chưa thật sự hiểu rõ chân tướng vũ trụ nhân sinh, khó là ở chỗ này. Cho nên, Thế Tôn năm xưa khi còn tại thế, 49 năm hằng ngày khai thị cho chúng ta chẳng qua là nói rõ sự thật này. Đã hiểu rõ sự thật rồi thì không khó! Sự thật là gì? Năng đắc và sở đắc đều không thể được, nhà Phật thường nói “*vạn pháp giai không*”, bạn vẫn còn khởi vọng tưởng hay

sao? Tiên sinh Viên Liễu Phàm hiểu rõ, ông hiểu vẫn chưa phải là đạo lý rất sâu này, chỗ ông hiểu chẳng qua là đạo lý nhân quả báo ứng, đây là sự tướng trên sự, “một miếng ăn, một hớp nước, không gì không định trước”. Bạn ở trong đời này, công danh, phú quý, yểu thọ, bản tiền đều là do trong đời quá khứ tu mà có, quả báo cảm được trong đời này tơ hào không sai, đây là chân tướng rất thô thiển trên sự tướng, ông đã hiểu rõ. Sau khi hiểu rõ, ông liền như như bất động, vọng tưởng, phân biệt, chấp trước tuy chưa đoạn nhưng đã nhẹ, so với người thông thường thì đã nhẹ hơn rất nhiều. Ông ngồi ở trong thiền đường với thiền sư Vân Cốc ba ngày ba đêm mà không khởi một vọng tưởng nào. Nguyên nhân là gì? Ông hiểu rõ “một miếng ăn, một hớp nước, không gì không định trước”, nên đã buông xuống. Thế nhưng đây vẫn chưa phải chân tướng sự thật, người hiểu rõ chân tướng sự thật, tâm mới thật sự thanh tịnh.

Bạn xem, tiên sinh Liễu Phàm sau khi gặp được thiền sư Vân Cốc, ngài đã khai thị cho ông, ông phát tâm đọc sách, cầu lấy công danh, cải tạo vận mệnh của mình, là tấm gương tốt của người thế gian, tấm gương tốt của chúng sanh lục đạo, không phải học Phật. Tuy không phải học Phật nhưng đó là nền tảng tốt cho việc học Phật, học Phật quả thật xây dựng từ trên nền tảng này, đây là điều không thể phủ nhận. Phật pháp là đại thiện của thế xuất thế gian, đại thiện nhất định xây dựng trên nền tảng của tiểu thiện, đạo lý này hiện nay rất ít người hiểu được. Vào thời xưa người hiểu được nhiều, nhưng chưa chắc có thể làm được. Tại sao làm không được vậy? Có hai nguyên nhân: thứ nhất là hiểu chưa đủ triệt để; thứ hai là không buông xuống được tập khí phiền não, không ngăn nổi sự cảm dỗ của danh văn lợi dưỡng, nguyên nhân là ở chỗ này.

Chúng ta hiểu rõ, sau khi hiểu rõ thì phải biết làm như thế nào, phải nương theo lời dạy của Phật, chắc chắn không sai. Dùng tâm thiện, hạnh thiện giúp đỡ người khác, người ta lừa gạt chúng ta, chúng ta vẫn phải dùng tâm thiện, hạnh thiện đối xử với người, quyết không thể bởi vì họ lừa gạt ta mà ta liền lẫn tránh, ta liền không muốn quan tâm họ, vậy thì chúng ta vẫn là khởi tâm động niệm, chúng ta vẫn là rơi vào trong phân biệt, chấp trước. Người ta có thành ý đối với ta hay là lừa gạt ta, chúng ta không thể không biết, không biết là hồ đồ. Mọi thứ rõ ràng, một chút cũng không hồ đồ, dùng tâm chân thành đối xử với người, đây là Phật Bồ-tát, hạnh Bồ-tát, đây là chân thật thi ân. Thi ân mà bản thân còn không có ý nghĩ thi ân thì đâu có chuyện cầu báo đáp? Giúp đỡ người khác, thành tựu người khác, bố thí cúng dường người khác, tuyệt đối không có ý nghĩ hồi hận.

Hôm qua đã nói rồi, có ý nghĩ cầu báo đáp là tâm tham chưa đoạn, nên bố thí chưa viên mãn. Bố thí ba-la-mật, bạn có bố thí mà chưa có ba-la-mật. Bạn cho người nhưng về sau lại hối hận, là tâm tham lam, keo kiệt của bạn vẫn còn, keo kiệt chưa chuyển hóa hết, đây là điều đứng đầu trong tam độc, phiền não tham chưa thể đoạn. Phật dùng phương pháp bố thí này giúp chúng ta nhổ trừ tham lam, keo kiệt. Nếu bạn có tâm cầu báo đáp, có tâm hối hận thì phiền não tham lam, keo kiệt không thể nhổ trừ, có bố thí nhưng không thể gọi là bố thí ba-la-mật. Bỏ-tát là tu bố thí ba-la-mật, phàm phu chúng ta tu bố thí mà thôi, chưa đạt đến ba-la-mật. Thế nhưng nếu không tu bố thí ba-la-mật thì chúng ta chắc chắn không thể thoát khỏi lục đạo, nhất định không thể đoạn phiền não, không thể khai trí tuệ. Trí tuệ là cái vốn có, trong tự tánh của tất cả chúng sanh vốn dĩ đầy đủ, trí tuệ tại sao không khai? Chính là bị những phiền não này che kín mất, cho nên trí tuệ không thể hiện tiền. Phật dạy chúng ta đoạn trừ phiền não thì trí tuệ liền hiện tiền. Loại phiền não nghiêm trọng nhất chính là tham lam, keo kiệt, hai câu nói này là dạy chúng ta phải thật hết lòng, thật nỗ lực mà học.

Tập khí phiền não của chúng ta từ vô thủy kiếp đến nay rất nặng, ý nghĩ cầu báo đáp, hối hận thường có. Có lẽ các bạn đã từng nghe tôi kể về chuyện Giản Phong Văn đã tặng cho tôi giảng đường ở đường Nam Hàng Châu, Đài Bắc, về sau ông rất thẳng thắn nói với tôi là ông đã hối hận suốt một năm rưỡi, thường xuyên ngủ nửa đêm thì tỉnh dậy, suy nghĩ tại sao số tiền nhiều như vậy mà lại cho đi? Sau một năm rưỡi, mỗi ngày nghe kinh, dần dần hiểu rõ nên mới không hối hận nữa, thật không dễ dàng! Cho nên hiện tượng này là bình thường, nếu như bạn không có hiện tượng này thì thiện căn, phước đức của bạn người thông thường không thể sánh bằng. Chịu bố thí đã là không dễ dàng rồi; cầu báo đáp, hối hận là hiện tượng rất bình thường. Thế nhưng chúng ta phải biết, nếu vẫn có ý nghĩ này là phiền não chưa đoạn hết, trí tuệ không thể hiện tiền, phải thường xuyên nghĩ đến sự thật này. Tham sân si mạn, thị phi, nhân ngã đều buông xuống rồi thì tâm địa của bạn mới thanh tịnh, tâm thanh tịnh sẽ sanh trí tuệ. Sau đó bạn mới biết, thị phi, nhân ngã, tham sân si mạn sanh phiền não, không sanh trí tuệ. Chúng ta muốn khai trí tuệ thì hai câu nói này thật sự quá hay! Phải thường xuyên đi làm việc thí ân, thường xuyên đi giúp đỡ người khác; dùng trí tuệ giúp đỡ người, dùng sức lao động giúp đỡ người, dùng tài lực giúp đỡ người, mọi thứ đều phải xả.

Tài, quý vị biết được càng xả càng nhiều, không phải xả rồi thì không còn nữa, mà càng xả càng nhiều. Xả là nhân, càng nhiều đó là quả, tu nhân đâu có đạo lý nào không được quả báo? Thế nhưng không được có ý nghĩ cầu quả báo. Tại

sao vậy? Ý nghĩ cầu quả báo là tâm tham, quả báo hiện tiền đó là chân lý, nhân quả nhất định tương ứng. Sau đó bạn sẽ biết, bổ thí thể lực của chúng ta thì thân thể của bạn càng khỏe mạnh; bổ thí trí tuệ của bạn thì bạn thường có ý nghĩ hay, sáng kiến hay, phương pháp hay, giúp đỡ người khác giải trừ nguy nan, bạn tu nhân này thì sẽ tăng trí tuệ. Trí tuệ của Phật tại sao lớn như vậy? Phật hằng ngày giảng kinh thuyết pháp, bổ thí phương pháp hay, dạy người phá mê khai ngộ, cho nên trí tuệ mới lớn như vậy. Bản thân chúng ta có một chút thứ gì đó tốt thì rất keo kiệt, chỉ sợ người khác học mất, vậy bạn làm gì có trí tuệ?

Cho nên rất nhiều người đem một số sách, trước tác của pháp sư tặng cho tôi, các bạn biết được cái đầu tiên tôi xem là gì không? Tôi xem trang bản quyền ở phía sau, nếu ở trên đó in “sở hữu bản quyền, sao chép truy cứu” thì sách này tôi gấp lại không xem. Tại sao vậy? Tâm lượng quá nhỏ, họ có thể viết ra được cái gì hay, làm mất thời gian của tôi. Tâm lượng quá nhỏ thì không có trí tuệ, bản thân có một chút gì hay thì đem quyền lợi của mình nắm thật chắc lấy. Quyền tài sản trí tuệ gì chứ, họ làm gì có trí tuệ? Người thật sự có trí tuệ thì vạn duyên buông xuống, bản quyền cũng buông xuống, không cần nữa, người này có trí tuệ, nguyên tắc đọc sách của tôi là như vậy, như vậy không lãng phí thời gian. Cho nên phải học Phật Bồ-tát, nhiệt tâm giúp đỡ người, nếu chân thật làm được không mong cầu quả báo, không hồi hận, nhất định phải thâm nhập kinh tạng. Lý sự đều phải thấu triệt, nhất định phải thực hiện vào trong đời sống, hết lòng nỗ lực mà làm.

Trong chú giải có mấy câu nói rất hay, được trích trong kinh Phật. Người lấy tiền của giúp đỡ người khác, đây là nêu ra một thí dụ, bên trong không thấy có ta bổ thí, đã quên mất ta; bên ngoài cũng không bận tâm đến người tiếp nhận sự bổ thí của ta; ở giữa cũng quên mất vật mà bạn bổ thí, đây gọi là “tam luân thể không”. Chư Phật Bồ-tát không gì không phải là giúp đỡ người như vậy, dùng thí tài, dùng thí pháp, dùng thí vô úy, tâm địa vĩnh viễn là thanh tịnh, bình đẳng, thí nhỏ mà được phước báo lớn. Ở trong ví dụ nói một đấu gạo, bổ thí một đấu gạo được vô lượng vô biên phước báo. Đây là thật, một chút cũng không giả. Tại sao vậy? Vì xứng tánh. Họ được vô lượng vô biên phước báo là họ đem tánh đức mở ra rồi, đạo lý là như vậy. Thí xả một xu tiền có thể tiêu trừ tai nạn của ngàn kiếp, lời này đều là thật, không phải giả. Chúng ta ngày nay tu phước đạt được quả báo rất nhỏ, cũng không cách gì tiêu tai miễn nạn, nguyên nhân ở đâu? Tâm không thanh tịnh, bổ thí có nhiều đi nữa thì vẫn cứ là cách tánh đức một tầng, cho nên vẫn phải sống khổ ở trong lục đạo như xưa. Cũng chính là ý nghĩ cầu báo của

chúng ta, ý nghĩa cầu quả báo còn tồn tại, cho nên tu thế nào cũng kém rất xa so với Phật Bồ-tát.

Nhất là việc hồi tiếc, đây là mấu chốt lớn. Nếu như làm việc ác mà hồi hận, vậy thì tốt, ác niệm đó dần dần sẽ chấm dứt. Nếu như làm việc thiện mà hồi hận, cái gốc thiện niệm này liền bị đoạn mất, sau này sẽ không biết tu thiện nữa. Hiện nay người thế gian tu thiện có phải là dùng chân tâm để tu thiện không? Chắc chắn phía sau có quả báo, họ đã thấy chuẩn, giống như đánh bạc, họ đánh ra con bài này, có khi cũng thấy sai rồi. Không phải là dùng tâm thanh tịnh, không phải là dùng tâm thiện chân thật, không gì không phải là tự tư tự lợi, việc có lợi ích cho bản thân thì việc này muốn làm nhiều hơn. Việc thiện mà Phật Bồ-tát làm, bên trong tuyệt đối không có lợi ích cho bản thân, cho nên tâm các ngài thanh tịnh, các ngài sanh trí tuệ, các ngài có phước đức lớn, vô lượng vô biên phước đức. Chúng ta ngày nay không những bản thân hiểu đạo lý, hiểu rõ chân tướng sự thật này, giảng cho người khác nghe, mà chính mình còn phải thật sự làm ra cho người khác thấy. Giảng cho người khác nghe, làm cho người khác thấy, mục đích là ở đâu? Quyết không có mục đích của bản thân, chỉ hy vọng người khác tốt, hy vọng xã hội tốt, hy vọng mọi người sống hòa thuận, bản thân vẫn là mây trần không nhiễm, vẫn là thanh tịnh vô vi, đây là đệ tử Phật, người này là chân thật học Phật. Nếu như bạn giúp người mà lại hồi hận, trái lại không bằng không giúp người. Tại sao vậy? Sợ rằng thiện căn của mình từ đây bị đoạn mất.

Trong chú giải có thí dụ, cũng có thuyết pháp, nói rất hay. Ở trong đoạn thứ hai, nói bố thí có ba loại, có thí pháp, có thí tài, có thí tâm, điều này so với cách nói thông thường của chúng ta có chút sai khác. Bình thường chúng ta nói bố thí tài, bố thí pháp, bố thí vô úy, cách nói này là nhiều nhất. “Thí tâm” là tâm gì? Chân tâm. Chân tâm bố thí như thế nào? Dạy người khác cũng hiểu rõ có chân tâm, chân tâm của họ cũng có thể do bạn giáo hóa, diễn thuyết mà được khởi phát, chân tâm của họ được lưu lộ ra, đây là thí tâm, đây là việc khó khăn nhất! Thế nhưng công đức là không bờ bến, không cùng tận. Việc này chỉ có chư Phật Như Lai, pháp thân đại sĩ mới làm được, thế nhưng ở trong chú giải thì nói cạn, cạn là gì vậy? Mình không có năng lực bố thí, nhưng có cái tâm này, ngạn ngữ có câu: “Tâm có thừa nhưng sức không đủ.” Không phải không có tâm, thường giữ tâm này, đây là ý nghĩa cạn của thí tâm, thường xuyên có tâm bố thí, thường xuyên có nguyện vọng giúp đỡ người khác, tuy mình không có năng lực nhưng tâm này vĩnh viễn không mất đi, rất tốt! Đây là nghĩa cạn của thí tâm, chúng ta có thể bắt tay làm.

Thế nhưng ở trong hoàn cảnh đời sống hiện nay của chúng ta, chỉ cần hết lòng làm công việc bổn phận của mình thì chính là thí tâm. Chúng ta xuất gia rồi, việc người xuất gia làm là gì? Công việc bổn phận của ngành nghề này là gì? Vì người diễn thuyết. Diễn là biểu diễn, chúng ta sống là biểu diễn. “Học vi nhân sư, hành vi thế phạm”, đây là biểu diễn. Sư là mẫu mực, phạm là mô phạm, đời sống của chúng ta là mô phạm đời sống cho tất cả chúng sanh. Chúng ta mặc y phục là mô phạm mặc y phục cho tất cả mọi người, y phục phải sạch sẽ, phải chỉnh tề, rách chẳng sao cả, rách có thể vá lại, nhưng nhất định phải sạch sẽ, phải chỉnh tề. Ăn cơm là mô phạm của ăn cơm, ăn cơm cũng phải có quy củ, có dáng vẻ, thử nghĩ dáng vẻ ăn cơm này của ta có thể làm mô phạm cho người khác được không? Đây chính là Phật pháp. Phật pháp là giáo dục đời sống, từng li từng tí đều phải làm tấm gương tốt cho chúng sanh, chúng ta đã làm được chưa? “Thuyết” là nói rõ cho chúng sanh, người ta nhìn thấy hình dáng này, muốn hướng về bạn thỉnh giáo, bạn giải thích cho họ, nói rõ cho họ. Họ nhìn thấy rồi, họ tin tưởng; họ nghe thấy rồi, họ hiểu rõ. Hiểu rõ là giải, họ có tín, có giải, họ cũng sẽ làm theo, họ cũng sẽ học.

Phật pháp không phải chỉ nói, vậy không được, Phật pháp là giải hành tương ưng, giải và hành quan trọng như nhau. Ở trong kinh Đại thừa đem “hành” đặt ở thứ nhất, “giải” xếp thứ hai. Tịnh độ chính là như vậy, Bồ-tát Quán Âm xếp ở thứ nhất, Bồ-tát Đại Thế Chí đặt ở thứ hai; Quán Âm đại biểu cho hành, Đại Thế Chí đại biểu cho giải. Ở trong kinh Hoa Nghiêm, Phổ Hiền đại biểu cho hành, xếp ở vị trí thứ nhất, Văn-thù đại biểu cho giải, xếp ở vị trí thứ hai. Giải và hành là một sự việc, đặc biệt chú trọng hành môn, nói được nhất định phải làm được, chúng ta mới có được thọ dụng chân thật. Sự thọ dụng chân thật này là pháp hỷ sung mãn, hỷ duyệt này không phải là kích thích từ bên ngoài. Hiện nay người thế gian hưởng lạc là gì vậy? Là hưởng thụ niềm vui của ngũ dục lục trần kích thích, niềm vui đó là từ bên ngoài đến, giống như uống kích thích, chích ma túy vậy, loại vui đó không phải chân lạc. Trong Phật pháp nói lạc là giống như nguồn nước từ trong nội tâm vọt ra ngoài, đây là chân lạc, gọi là pháp hỷ sung mãn. Chúng ta chưa đạt được, tại sao chưa đạt được vậy? Vì chưa làm được.

Thực hiện lời dạy của Phật vào trong đời sống thì trong đời sống sinh ra hỷ duyệt, đây là chân lạc, lạc này không phải đến từ bên ngoài; hơn nữa nói với quý vị, cái lạc này là nguồn dinh dưỡng thù thắng nhất của đời người. Người thế gian cũng có người hiểu được, gọi là “người gặp việc vui, tinh thần sáng khoái”, tinh thần phấn chấn, cho nên Phật Bồ-tát vĩnh viễn không mệt, không chán. Không

mệt mỏi, không chán nản là đạo lý gì vậy? Hỷ duyệt. Chúng ta làm việc, tại vì sao thường hay mệt mỏi, chán nản vậy? Không có hỷ duyệt. Chúng ta ở trong tu học Phật pháp không đạt được pháp hỷ thì làm sao có thể có tiến bộ cho được? Nếu như sau khi bạn đạt được pháp hỷ rồi, bạn đích thực có tiến bộ nhảy vọt, bạn sẽ không thoái chuyển; bạn chưa đạt được pháp hỷ thì rất dễ thoái chuyển.

Muốn được pháp hỷ thì nhất định phải xem trọng giải hành như nhau, vậy bạn mới có thể đạt được, lệch về một bên thì không đạt được, có giải không hành thì không đạt được, có hành không giải cũng không đạt được. Ngài Thanh Lương nói trong chú giải kinh Hoa Nghiêm: “Có giải không hành, tăng trưởng tà kiến. Có hành không giải, tăng trưởng vô minh”, đều không đạt được pháp hỷ, pháp hỷ nhất định phải giải hành tương ưng. Ở trong Thiền tông gọi là định tuệ đẳng học, ở trong đây bạn mới có được pháp hỷ. Định tuệ không cân bằng thì không thể đạt được, giải hành không cân bằng thì không thể đạt được, nhất định phải cân bằng thì ở trong đây mới có thể sinh ra [pháp hỷ]. Hai câu này là giảng về hành. Hy vọng chúng ta phải lưu ý, phải hết lòng mà thể hội, mà tư duy, nỗ lực mà làm, nhất định phải thực hiện vào trong đời sống.

Chúng ta ngày nay thì ân với người nhất định phải dùng Phật pháp, lấy Phật pháp làm chính yếu, chúng ta không lấy tiền tài [làm chính yếu]. Đến sau này bạn tiếp nhận người ta bố thí, vậy là tài đến rồi; đến rồi thì lập tức chuyển tay, phải bố thí ra, tuyệt đối không thể lưu giữ. Bạn lưu giữ thì sẽ có sai lầm, ảnh hưởng xấu về sau sẽ nảy sinh. Tại sao vậy? Phiền não đã khởi lên, sẽ tăng trưởng tham sân si mạn, cho nên phải buông xuống, phải xả hết, nhất định đừng để phiền não tăng trưởng, mà phải để trí tuệ của mình tăng trưởng. Phải nhớ kỹ, chỉ có trí tuệ mới có thể giải quyết vấn đề, giải quyết vấn đề lục đạo, giải quyết vấn đề sinh tử. Muốn giải quyết tất cả vấn đề của thế xuất thế gian thì phải cần trí tuệ chân thật. Tốt rồi, hôm nay chúng ta học đến đây.